

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Шувар Б.І., кандидат економічних наук, доцент

Шувар І.А., доктор с.-г. наук, професор

Мазур І.Б., кандидат с.-г. наук, доцент

e-mail: bogdnsh@ukr.net

Львівський національний аграрний університет

Ринок сільськогосподарської органічної продукції у більшості країн світу вважають перспективним та наукоємним напрямом розвитку сільського господарства.

Зацікавлення до органічного сільського господарства активно зростає у всьому світі. Більшою мірою це пов'язано з тим, що індустріальна модель ведення сільськогосподарського виробництва не забезпечує стабільного розвитку аграрного сектора. Відбувається деградація земель через вітрову та водну ерозію, забруднення ґрунту (а, як наслідок, продуктів харчування) залишками пестицидів, важкими металами та іншими хімічно синтезованими речовинами, що потрапляють до ґрунту унаслідок використання інтенсивних технологій, а також збереження та відновлення біорізноманіття. Ці фактори стали одними з головних причин активного пошуку альтернативних методів ведення сільськогосподарського виробництва.

На сьогодні світові обсяги сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом становлять 1,5% від світової площі земель сільськогосподарського призначення. Найбільшу частку займають землі Океанії - 8,6%, Європи - 3,1% та Латинської Америки - 1,1%. У країнах ЄС їх частка займає 7,7 %. В інших регіонах вона становить менше одного відсотка [1].

Серед 16 країн, таких як Австрія, Швеція, Естонія, Італія для виробництва органічної продукції використовують понад 10% сільськогосподарських угідь. Країна з найвищою часткою органічного виробництва – Ліхтенштейн займає понад 38 відсотків органічних сільськогосподарських угідь. В Україні цей показник становить 0,7% (381 тис. га) і вона займає 11-е місце серед європейських країн.

За останні кілька років Україна зарекомендувала себе на зовнішніх ринках як впевнений органічний гравець, з яким потрібно рахуватися. Основними продуктами зовнішньої торгівлі стали зернові та олійні культури, бобові, дикорослі ягоди, гриби, горіхи і трави. Україна 2018 року продавала іноземцям органічну пшеницю, кукурудзу, сою, жито, ячмінь, заморожену чорницю, яблука і яблучний сік, пшоно, просо, вівсяні пластівці, соняшникову олію та інші продукти [2].

За підсумками 2019 року Україна посіла 2 місце із 123 країн за обсягами імпортованої органічної продукції до ЄС, піднявшись на дві сходинки порівняно з попереднім роком. Експорт органічної продукції до ЄС збільшився на 27% – з 265 817 тонн 2018 року до 337 856 тонн 2019 року. В основному, до

ЄС з України експортують зернові (окрім рису та пшениці, 76,9% зернових українського походження), пшеницю (31,8% з України), олійні культури (крім сої, 18,2% та друге місце після Туреччини), сою (4 місце та 13% імпорту сої з України), фрукти (11% та 3 місце). Також Україна входить до групи найбільших експортерів макухи, фруктових соків та овочів, що є ключовими експортними продуктами [3].

2018 року Україна займала четверте місце за обсягами імпорту органічної продукції до ЄС, поступаючись Китаю, Еквадору та Домініканській Республіці. Треба зауважити, що Домініканська Республіка та Еквадор постачають на ринок ЄС практично тропічну продукцію: 90% імпорту складають тропічні фрукти, свіжі або сушені, горіхи та спеції. Особливою «повагою» користуються в ЄС домініканські какао-боби та банани з Еквадору.

Загалом імпортована органічна продукція складає близько 2% загального імпорту агропродовольчих товарів до ЄС.

Які перспективи України піднятися до лідерських позицій виробників органічної продукції?

Аналізуючи численні наукові дослідження [4,5] очевидним стає те, що розв'язання низки стримуючих факторів розвитку органічного виробництва здатне підняти вітчизняне органічне виробництво на новий рівень, серед них основні:

- створення сприятливих економіко-політичних умов для залучення інвестицій до органічного сільського господарства;
- розвиток мережі акредитованих лабораторій визначення якості органічної продукції;
- промоціювання органічної продукції в ЗМІ;
- розвиток економічно обґрунтованої конкуренції серед виробників органічної продукції;
- активне використання досягнень науково-технічного прогресу в органічному виробництві та ін.

Основним та найбільш мотивуючим фактором для органічних виробників на сьогодні є можливість реалізовувати органічні продукти за кордон. Проте неналежна державницька політика, недопрацьоване нормативно-правове законодавство та низький рівень його відповідності світовим стандартам стримує багатьох ініціативних виробників.

На суттєвий поштовх органічних виробників уперед здатна держава за умови фінансування цієї сфери, зокрема, створення умов пільгового оподаткування, збільшення розміру доплат до закупівельних цін, пільгових цін на послуги і засоби виробництва, державного страхування, створення розгалуженої інфраструктури ринку органічних продуктів. І, як наслідок, збільшення та покращання фінансового становища не тільки виробників органічної продукції, але й рівня здоров'я нації.

Список використаної літератури

1. The World of Organic Agriculture Statistics and Emerging Trends 2020. Веб-сайт. URL: <https://shop.fibl.org/chde/mwdownloads/download/link/id/1294>

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ (15 липня 2020 р.)

(дата звернення: 22.06.2020).

2. Ярошенко Софія. В натуре: как украинские производители органики завоевывают рынки. Веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/reportazhy/88-v-nature-kak-ukrainskie-proizvoditeli-organiki-zavoevyvayut-rynki> (дата звернення: 22.06.2020).

3. Катерина Шор. Україна значно посилила позиції на органічному ринку ЄС. Веб-сайт. URL: https://organicinfo.ua/news/ukraina-znachno-posylyla-rozytsii-na-orhanichnomu-rynku-yes/?fbclid=IwAR2uhn-0qmVN9rdAVgak_HyC2vLIL7mlku9dmUjIg3JcwuZlQV5MJSbTteQ (дата звернення: 22.06.2020).

4. Іванишин В.В., Роїк М.В., Шувар І.А. та ін. Біологізація землеробства в Україні: реалії та перспективи: *науково-виробниче видання*. За заг. ред. В.В. Іванишина та І.А. Шувара. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. 284 с.

5. Іванишин В.В., Шувар І.А., Бахмат М.І., Сендецький В.М. та ін. Солома, післяжнивні рештки і сидерати – агротехнологічні елементи біологізації сучасного землеробства: *монографія*. За заг. ред. І.А. Шувара, В.М. Сендецького. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 292 с.